

PORANĚNÍ KONČETIN

- poranění kostí, kloubů, šlach, svalů, cév, nervů a kůže s podkožím.
- poranění mohou být jak **izolovaná**, tak **sdužená**, **zavřená** nebo **otevřená**.

- Typy končetinových poranění:

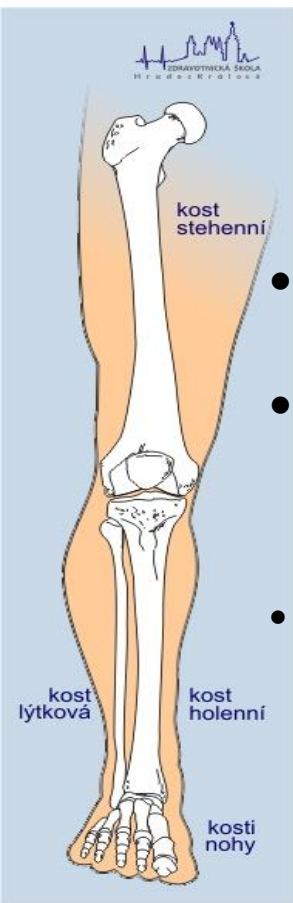
- poranění kostí – zlomeniny -fraktury

- poranění kloubů
- poranění svalů a šlach
- poranění nervově-cévního svazku
- poranění kůže a podkoží

- **zavřená** poranění – nedojde k porušení kožního krytu, (např. zhmoždění)
- **otevřená** poranění – **všechny typy ran** (bodná, řezná, sečná, tržná, střelná a kousnutí),
  - **otevřené zlomeniny**

Příznaky ZLOMENINY:

- okamžitá **bolest**
- **porucha funkce** končetiny
  - nemožnost končetinu zatížit (výrazné omezení pohybu a funkce)
- **otok** v místě zlomeniny, modřina
- **změna tvaru** končetiny - deformita
- pocit nebo zvuk prasknutí při úrazu
- poruchy prokrvení (končetina je bledá, chladná)
- přítomnost rány nebo krvácení spojené s jinými závažnými příznaky

Luxace kloubu (vykloubení)

- Vzniká **nepřímo následkem působení hrubého násilí** (autonehody) nebo přímo pádem na končetinu.

Příznaky:

- velká **bolest**
- rychlý **otok**
- **nemožnost pohybu** v kloubu

POSTUP PRVNÍ POMOCI:

- záchránce se ujistí, že jemu ani postiženému na místě nehrozí žádné další **nebezpečí, vyšetří** postiženého
- záchránce **zastaví viditelné zevní krvácení** a ošetří rány (pokud možno pomocí sterilního materiálu)
- záchránce doporučí nebo zajistí, aby postižený poraněnou **končetinu nezatěžoval (podepřít, šátkový o.)**, a omezí i jakékoliv jiné manipulace s končetinou, které nejsou nezbytné
- záchránce **zkontroluje stav končetiny – prokrvení, hybnost, citlivost –** a v případě přítomnosti závažných příznaků (viz výše) přivolá zdravotnickou záchrannou službu **155**
- **protišoková opatření (5T)**

- **při běžné dostupnosti zdravotnické záchranné služby není znehybňování zlomenin součástí laické první pomoci**
- **při nepřítomnosti závažných příznaků** není zpravidla odborné ošetření nutné, záchránce doporučí postiženému nezatěžovat poraněnou končetinu, **zvednout ji a chladit, případně přiložit elastický obvaz**
  - v případě chlazení ledem je nutné vždy chladit přes tkaninu; doba souvislého chlazení nemá překročit 20 minut
- **improvizované znehybnění** v případě nedostupnosti zdravotnické záchranné služby či v jiných případech vyžadujících takový postup spočívá v přiložení pevné měkce podložené dlahy, která **překlene a znehybní kloub nad i pod zlomeninou „přes dva klouby, tvarovat na zdravé končetině)**

NEVHODNÉ POSTUPY:

- pokusy o rovnání zlomenin a napravování kloubů
- podcenění krevních ztrát

PORANĚNÍ PÁNVE

- **ZLOMENINY PÁNEVNÍCH KOSTÍ**, případně doprovázené poraněním pánevních orgánů = **velká krevní ztráta a rozvoj šoku**

PŘÍČINY:

- úrazy způsobené velkou energií (pády z výše, dopravní nehody)
- přímé násilí působící na pánev (přejetí, pády cyklistů)

PŘÍZNAKY:

- **bolest** v místě poranění
- **omezená hybnost** dolních končetin
- **známky vnitřního krvácení a rozvoje šoku**

POSTUP PRVNÍ POMOCI:

- zachránce se ujistí, že jemu ani postiženému nehrozí žádné další **nebezpečí, vyšetří**
- **Zástava masivního zevního krvácení**
- **155 - ZZS**
- postiženého ponechá zachránce **v poloze, kterou si sám zvolil**, a vyvaruje se zbytečných manipulací – nikdy nezdvihá dolní končetiny
- **tepelný komfort** zraněného a brání podchlazení – zraněného, přikryje přikrývkou nebo izotermickou fólií a zajistí jeho izolaci od země, protišoková opatření (**5 T**)
- zachránce nadále sleduje stav postiženého a reaguje na jeho případné zhoršení

Zpracovala: Mgr. Dagmar Maršálková

Informační zdroje:

KELNAROVÁ, J.-TOUFAROVÁ, J.-SEDLÁČKOVÁ, J.-ČÍŽKOVÁ, Z. První pomoc I. Pro studenty zdravotnických oborů. Praha : Grada, 2007.

KELNAROVÁ, J.-TOUFAROVÁ, J.-SEDLÁČKOVÁ, J.-ČÍŽKOVÁ, Z. První pomoc II. Pro studenty zdravotnických oborů. Praha : Grada, 2007

<http://www.cervenykriz.eu/cz/standardy.aspx>

http://www.cervenykriz.eu/cz/cz_root/app.jpg

<http://www.zachranny-kruh.cz>

<https://ppp.zshk.cz/vyuka/koncetiny.aspx>

- **VIDEO OTEVŘENÁ ZLOMENINA**
- **VIDEO – PŘÍČINA ZLOMENIN – ÚRAZ**
- **ANIMACE PODVRKNUTÍ A LUXACE KLOUBU**